

متن پرسش

سلام علیکم: در مجموعه آثار شهید مطهری جلد ۴ قسمت " اختلاف نظر حکمای الهی و متکلمین " سوالاتی برایم پیش آمده که خدمتتان عرض می‌کنم. ۱. متکلمین چه کسانی هستند؟ (حکمای الهی را می‌دانم) ۲. متکلمین معتقدند که اگر کسی قائل به خدا باشد باید به حدوث عالم اعتقاد داشته باشد؛ به اینگونه که عالم نقطه شروعی و پایانی دارد که قبل از آن نیست مطلق بوده است. حال سوال بنده اینجاست که مگر غیر از اینست که عالمی نبوده و خداوند هست داده است؟ ۳. حکمای الهی معتقدند؛ نه اینکه لازمه اعتقاد به خدا این موضوع نیست، بلکه لازمه اعتقاد به خدا اینست که معتقد باشیم برای عالم اولی نیست. این یعنی چه؟ لطفا ساده بیان بفرمائید تا این قضیه بصورت جداگانه برایم حل شود. در ضمن بابت متونی که از طریق سایت به ایمیلان ارسال می‌فرمائید، متشکریم.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: حکما بر اساس عقل و با نظر به بدیهیات، سیر می‌کنند و متکلمین بر اساس عقل و با نظر به برداشتی که از دین، دارند سیر می‌کنند. که البته هرچه جلو آمدیم این دو به هم نزدیک شدند به طوری که در امثال ملاصدرا در عین نگاه فلسفی روش دفاع از دین به خوبی شکل گرفت. آری! متکلمین تصور می‌کردند باید خداوند باشد و بعد مخلوق ایجاد شود یعنی معتقد به تقدّم زمانی برای خداوند بودند. در حالی که حکما متوجه‌اند تقدّم خداوند بالشّرافة و بالرتبه است. و لذا همین که خدا هست، مخلوق نیز در صحنه است. مثل آن که همین که ما دستمان را تکان می‌دهیم انگشتر ما نیز تکان می‌خورد در عین آن که حرکت انگشتر بالطبع حرکت دست است. پیشنهاد می‌شود جزوات «فلسفه و کلام اسلامی» که در سایت قرار دارد را دنبال فرمایید. موفق باشید